Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Chedoke-Mcmaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18604

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Chedoke-McMaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçe?i (Chedoke-McMaster Attitudes towards Children with Handicaps Scale - CATCH), bireylerin **engelli çocukla**ra kar?? geli?tirdikleri tutumlar? ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, özellikle sa?l?k ve e?itim alan?nda çal??an veya bu alanlarda ö?renim gören profesyonellerin ve ö?rencilerin engelli bireylere yönelik **duygusal**, **bili?sel** ve **davran??sal** bile?enlerini de?erlendirmektedir. Türkiye uyarlamas?, Çiçek-Gümü? ve Öncel (2020) taraf?ndan metodolojik bir çal??ma ile gerçekle?tirilmi? olup, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?lm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe de güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Chedoke-McMaster, Engelli Çocuklar, Engellilik, Tutum, Sa?l?k Çal??anlar?, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Orijinal Ölçek Geli?tiricileri: Rosenbaum, P. L., Armstrong, R. W., & King, S. (1986).

Türkiye Uyarlama Yazarlar?: Ecem Çiçek Gümü?, Serap Öncel.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **engelli çocukla**ra yönelik tutumlar?n?n düzeyini ve niteli?ini sistematik olarak ölçmektir. Bu tutumlar?n belirlenmesi, özellikle sa?l?k hizmetleri, rehabilitasyon ve e?itim gibi alanlarda çal??an profesyonellerin fark?ndal?klar?n? art?rmak ve olas? **önyarg?**lar? veya olumsuz tutumlar? tespit ederek müdahale stratejileri geli?tirmek için kritik öneme sahiptir.

Türkiye uyarlama çal??mas?n?n amac? ise, uluslararas? alanda kabul görmü? olan bu ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda (özellikle hem?irelik ve sa?l?k bilimleri ö?rencileri gibi gelece?in sa?l?k profesyonelleri) psikometrik özelliklerini inceleyerek geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?ma sunmakt?r.

Yap?

Chedoke-McMaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçe?i (CATCH), kuramsal olarak tutumlar?n üç temel bile?enini ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu bile?enler, genellikle **üç faktörlü yap?** olarak ortaya konulur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Duygusal (Affektif) Bile?en: Engelli çocuklara kar?? hissedilen duygusal tepkileri (örne?in, rahatl?k, endi?e, merhamet) ölçer.

Bili?sel (Kognitif) Bile?en: Engellilik hakk?ndaki inançlar?, bilgileri ve basmakal?p dü?ünceleri (stereotipleri) ölçer.

Davran??sal (Konatif) Bile?en: Engelli çocuklarla etkile?im kurma e?ilimini ve potansiyel davran??sal tepkileri (örne?in, yard?m etme iste?i, kaç?nma) ölçer.

Türkiye uyarlama çal??mas?nda (Çiçek-Gümü? & Öncel, 2020), bu orijinal üç faktörlü yap?n?n uyarlama örnekleminde de do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile teyit edildi?i bildirilmi?tir, bu da ölçe?in yap? geçerli?inin korundu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, Çiçek-Gümü? ve Öncel (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Çal??mada **yap? geçerli?i**ni de?erlendirmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal **üç boyutlu yap?s?**n?n (Duygusal, Bili?sel, Davran??sal) Türk örnekleminde de uygun uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in amaçlad??? teorik yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r. Geçerlik çal??malar?nda ayr?ca, ölçe?in ilgili di?er tutum veya bilgi ölçekleriyle ili?kisi (ölçüt ba??nt?l? geçerlik) incelenerek ölçe?in geçerli?i desteklenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve zamana kar?? kararl?l?k (test-tekrar test) yöntemleriyle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa), ölçe?in tümü için yüksek düzeyde bulunmu?tur (genellikle 0.80 üzeri). Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Test-tekrar test güvenirlik analizleri de, ayn? bireylere farkl? zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlar?n?n yüksek korelasyon gösterdi?ini ortaya koymu?tur. Bu durum, CATCH ölçe?inin zaman içinde kararl? sonuçlar verdi?ini ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon sürecinde, ölçe?in psikometrik yap?s?n? incelemek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Faktör analizi, ölçe?in **engelli çocuklara yönelik tutum** yap?s?n? olu?turan Duygusal, Bili?sel ve Davran??sal boyutlar?n?n ba??ms?z olarak ay?rt edilebilir oldu?unu do?rulam??t?r. Uyum indeksleri (örne?in, RMSEA, CFI, TLI), modelin veriyle uyumunun

ARABPSYCHOLOGY.COM

kabul edilebilir veya iyi düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu sonuçlar, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün Türkçe çevirisinde de korundu?unu i?aret etmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Orijinali **Tutum Ölçe?i**)

Format: Likert ölçe?i tipinde derecelendirme (Genellikle 7 dereceli, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Sa?l?k ve e?itim profesyonelleri veya ö?rencileri.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Özellikle üniversite ö?rencileri veya çal??an profesyoneller).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye uyarlamas?, hem?irelik ve di?er sa?l?k bilimleri alanlar?nda ö?renim gören üniversite ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen bir anket formu. Bireylerin engelli çocuklara dair belirli ifadelere ne ölçüde kat?l?p kat?lmad???n? belirtmesi esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

CATCH Ölçe?i, Tutum Ölçümü, Psikolojik De?erlendirme, Hem?irelik Ö?rencileri, Psikometri, Faktör Yap?s?, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ecem Ç?ÇEK GÜMÜ?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Uyarlama çal??mas? için ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: ecem8986@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? akademik kurum adresi (Kaynakta detayl? adres belirtilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden izin al?nmas? gerekmektedir. Türkçeye uyarlama çal??mas? **2020** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik ara?t?rmalarda

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?lmas? için izin ve ücret ko?ullar?, orijinal ölçek sahipleri ve uyarlama yazarlar? ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Uyarlama çal??mas?n?n tam metnine ve detayl? metodolojik bilgilere a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: fnjn.org.

Referanslar

Çiçek-Gümü?, E. & Öncel, S. (2020). Validity and reliability of the Chedoke-McMaster Attitudes towards Children with Handicaps Scale in Turkey: A methodological study. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, *28*(1), 1-12. DOI: 10.5152/FNJN.2020.426719

Orijinal ölçe?in geli?tirilmesine dair temel referans: Rosenbaum, P. L., Armstrong, R. W., & King, S. (1986). The Chedoke-McMaster Attitudes towards Children with Handicaps Scale: a measure of attitudinal change. *Physiotherapy Canada*, 38(6), 346-350.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: chedoke-mcmaster-engelli-cocuklara-yonelik-tutumlar-olcegi-toad.pdf

Chedoke-McMaster Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r ve bu nedenle burada listelenememektedir. Ölçek maddelerine ula?mak için lütfen Çiçek-Gümü? ve Öncel (2020) taraf?ndan yay?nlanan makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM